Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

17. ožujka 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2004/38/EZ – Odluka kojom se ukida dozvola boravka – Načelo poštovanja prava na obranu – Pravo na saslušanje – Postupovna autonomija država članica – Dopuštenost kasacijskih razloga – Razlog javnog poretka“

U predmetu C-161/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Conseil d'État (Državni savjet, Belgija), odlukom od 19. ožujka 2015., koju je Sud zaprimio 9. travnja 2015., u postupku

Abdelhafid Bensada Benallal

protiv

État belge,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin i E. Regan, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 19. studenoga 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za A. Bensadu Benallala, R.-M. Sukennik i R. Fonteyn, odvjetnici,

— za belgijsku vladu, S. Vanrie, L. Van den Broeck i C. Pochet, u svojstvu agenata, uz asistenciju S. Cornelis, P. Lejeune i D. Matray, odvjetnica,

— za francusku vladu, G. de Bergues, D. Colas i F.-X. Bréchot, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, R. Troosters i C. Tufvesson, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 13. siječnja 2016.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Unijina općeg pravnog načela poštovanja prava na obranu.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između A. Bensade Benallala i État belge u vezi s tužbom za poništenje odluke kojom se A. Bensadi Benallalu ukida dozvola boravka na belgijskom državnom području te mu se nalaže njegovo napuštanje.

Pravni okvir

3 Članak 27. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i [boravak] na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, str. 77. i ispravak SL 2005, L 197, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.) propisuje:

„1. U skladu s odredbama iz ovog poglavlja, države članice mogu ograničiti slobodu kretanja i boravišta građanima Unije i članovima njihovih obitelji, bez obzira na njihovo državljanstvo, u svrhu zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja. Na ove razloge ne može se pozivati u gospodarske svrhe.

2. Mjere poduzete zbog javnog poretka ili javne sigurnosti u skladu su s načelom proporcionalnosti i temelje se isključivo na osobnom ponašanju pojedinca. Postojanje ranije kaznene osude sam[o] po sebi ne predstavlja razlog za poduzimanje takvih mjera.

Osobno ponašanje dotičnog pojedinca mora predstavljati stvarnu, trenutačnu i značajnu opasnost koja ugrožava neki temeljni interes društva. Neprihvatljivi su razlozi koji nisu usko povezani s pojedinim slučajem ili se odnose na opću prevenciju.

3. Kako bi se utvrdilo predstavlja li određena osoba opasnost za javni poredak ili javnu sigurnost, država članica domaćin može pri izdavanju potvrde o prijavi ili ako sustav prijava ne postoji, najkasnije tri mjeseca nakon ulaska te osobe na područje te države članice ili od trenutka kada je ta osoba prijavila svoju prisutnost na državnom području prema članku 5. stavku 5., ili pri izdavanju dozvole boravišta može, ako to smatra ključnim, zahtijevati od države članice podrijetla, a prema potrebi i od drugih država članica da joj se dostave podaci iz ranije kaznene evidencije za tu osobu. Takvi zahtjevi ne smiju postati rutina. Država članica kojoj je zahtjev upućen odgovara u roku od dva mjeseca.

4. Država članica koja je izdala putovnicu ili osobnu iskaznicu dopušta imatelju isprave protjeranom iz druge države članice radi zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja, da ponovno uđe na njezino područje bez ikakvih formalnosti, čak i ako isprava više nije važeća ili je državljanstvo imatelja isprave sporno.“

4 Članak 28. te direktive propisuje:

„1. Prije donošenja odluke o protjerivanju u svrhu zaštite javnog poretka ili javne sigurnosti, država članica domaćin uzima u obzir činjenice kao što su duljina boravišta pojedinaca na njenom području, starosna dob, zdravstveno stanje, obiteljske i gospodarske prilike, socijalna i kulturalna integracija u državu članicu domaćina i razmjer veza pojedinca s državom podrijetla.

2. Država članica domaćin ne smije donijeti odluku o protjerivanju protiv građanina Unije ili članova njihove obitelji, bez obzira na njihovo državljanstvo, ako imaju pravo stalnog boravišta na njezinom području, osim iz ozbiljnih razloga zaštite javnog poretka ili javne sigurnosti.

3. Odluka o protjerivanju ne smije se donijeti protiv građanina Unije, osim ako se takva odluka ne temelji na nužnim razlozima javne sigurnosti, kako ih utvrđuju države članice, ako:

(a) su boravili u državi članici domaćinu prethodnih deset godina; ili

(b) su maloljetnici, osim ako je protjerivanje u najboljem interesu djeteta, kako je predviđeno Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenog 1989.“

5 U skladu s člankom 30. navedene direktive:

„1. Osobe na koje se to odnosi pismeno se obavješćuju o svakoj odluci donesenoj sukladno članku 27. stavku 1. i to na način da mogu shvatiti njezin sadržaj i posljedice.

2. Osobe na koje se to odnosi jasno se i u cijelosti obavješćuju o razlozima javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja na kojima se temelji odluka donesena u njihovom slučaju, osim ako to nije u suprotnosti s interesima državne sigurnosti.

3. U obavijesti se navodi sud ili upravno tijelo kojem ta osoba može izjaviti žalbu, rok za žalbu, te ako se može primijeniti, rok u kojem osoba mora napustiti područje države članice. Osim u propisno obrazloženim hitnim slučajevima, rok za napuštanje državnog područja ne može biti kraći od mjesec dana od datuma obavijesti.“

6 Članak 31. iste direktive glasi kako slijedi:

„1. Protiv bilo koje odluke donesene zbog zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja dotične osobe imaju pravo podnijeti žalbu ili zahtjev za preispitivanje sudu i gdje je moguće, upravnom tijelu države članice domaćina.

2. Ako se uz žalbu protiv odluke o protjerivanju ili uz zahtjev za preispitivanje odluke o protjerivanju podnosi i prijedlog za izdavanje privremene mjere radi odgode izvršenja te odluke, osobu se do donošenja odluke o privremenoj mjeri ne može udaljiti s državnog područja, osim:

— ako se odluka o protjerivanju temelji na prethodnoj sudskoj odluci; ili

— ako su osobe prethodno imale pristup sudskom preispitivanju; ili

— ako se odluka o protjerivanju temelji na prisilnim razlozima javne sigurnosti prema članku 28. stavku 3.

3. U žalbenom se postupku preispituju zakonitost odluke, kao i činjenice te okolnosti na kojima se odluka temelji. Ti postupci osiguravaju da odluka nije neproporcionalna, posebno u pogledu zahtjeva utvrđenih u članku 28.

4. Države članice mogu toj osobi zabraniti pristup svom području tijekom žalbenog postupka, ali ne smiju tu osobu spriječiti da osobno izloži svoju obranu, osim ako njezina prisutnost može uzrokovati ozbiljne poteškoće u javnom poretku i javnoj sigurnosti ili kad se žalba ili preispitivanje odluke odnose na zabranu ulaska na područje.“

7 U skladu s člankom 35. Direktive 2004/38:

„Države članice mogu donijeti potrebne mjere s ciljem odbijanja, ukidanja ili opoziva prava koja proizlaze iz ove [d]irektive u slučaju zlouporabe prava ili prijevare, kao što je fiktivni brak. Sve su te mjere proporcionalne i podliježu postupovnim jamstvima iz članaka 30. i 31.“

Glavni postupak i prethodno pitanje

8 A. Bensada Benallal, španjolski državljanin, pristigao je u Belgiju 24. svibnja 2012. Nastavno na zahtjev koji je podnio 31. svibnja 2012., odlukom od 24. rujna 2012. dopušten mu je boravak u toj državi članici u svojstvu radnika.

9 État belge posredstvom Officea des étrangers (Ured za strance) 26. rujna 2013. povukao je A. Bensadi Benallalu dozvolu boravka te mu je naložio napuštanje belgijskog državnog područja. U toj je odluci, među ostalim, navedeno kako slijedi:

„Čini se da se dotična osoba koristila prijevarnim informacijama koje su za općinsku upravu Berchem-Sainte-Agathe [(Belgija)] bile odlučujuće pri priznavanju njezina prava boravka. Naime, [zaključeno je] da se opći sustav socijalne sigurnosti radnika ne primjenjuje na osobe koje je prijavilo društvo [...]: ‚Brojni detaljni i međusobno suglasni elementi u dovoljnoj mjeri utvrđuju da [navedeno] društvo [...] ne obavlja djelatnost i ne zapošljava radnike pa stoga ne postoji ugovor o radu između prijavljenih osoba [...] i tog društva’.“

10 A. Bensada Benallal 2. siječnja 2014. podnio je tužbu za poništenje navedene odluke pred Conseilom du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima).

11 A. Bensada Benallal u svojoj tužbi naveo je jedan tužbeni razlog koji se odnosio na povredu zakonske odredbe o formalnom obrazloženju upravnih akata, na povredu načelâ dobre uprave, pravne sigurnosti, proporcionalnosti, razboritosti i točnosti, savjesnog upravljanja te načela prema kojem je uprava dužna odlučivati uzimajući u obzir sve elemente predmeta, kao i na povredu članka 35. Direktive 2004/38.

12 U argumentaciji kojom je nastojao potkrijepiti istaknuti tužbeni razlog A. Bensada Benallal naveo je, među ostalim, da odluka Officea des étrangers (Ured za strance) nije bila obrazložena. U tom je pogledu naveo da izvješće, na kojem je utemeljena navedena odluka, nije bilo priloženo toj odluci, da mu izvješće nije bilo upućeno prije dostave te odluke te da sadržaj tog izvješća nije naveden u toj odluci pa nije mogao shvatiti obrazloženje odluke koja je protiv njega donesena.

13 Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima) odlukom od 30. travnja 2014. odbio je tu tužbu. U svojoj je presudi, među ostalim, naveo:

„U svakom slučaju, Conseil [du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima)] utvrđuje da je protekla gotovo godina dana od trenutka kada je [A. Bensada Benallal] predočio svoj ugovor o radu s društvom [...] i izvješća [...], koje je dovelo do donošenja pobijane odluke, a u tom razdoblju [A. Bensada Benallal] nije dostavio ni priopćio nikakvu informaciju [Officeu des étrangers (Ured za strance)] u vezi s problemima na koje se poziva u tužbi s kojima je bio suočen u okviru svojeg ugovora o radu s navedenim društvom.

Doista, ako je [A. Bensada Benallal] smatrao da može navesti elemente koji sprečavaju ukidanje njegove dozvole boravka, on je bio dužan obavijestiti [Office des étrangers (Ured za strance)] o tim elementima, a nije [Office des étrangers (Ured za strance)] bio dužan pozvati [A. Bensadu Benallala] da se očituje u tom pogledu. Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima) podsjeća da tužitelj snosi teret dokazivanja ispunjenosti pretpostavki za dobivanje i zadržavanje prava koje traži. S

obzirom na to da je [A. Bensada Benallal] podnio zahtjev za izdavanje potvrde o svojoj prijavi u Belgiji u svojstvu radnika, mogao je/morao je legitimno očekivati da neizvršenje njegova ugovora o radu (neovisno o [njemu]) podrazumijeva posljedice na njegov boravak i biti svjestan da je trebalo samoinicijativno priopćiti te informacije [Officeu des étrangers (Ured za strance)], a uvidom u upravni spis proizlazi da to nije bio slučaj.

Okolnost da [A. Bensada Benallal] nije primio nikakvo preporučeno pismeno, što je potvrđeno u istrazi, i da nije imao mogućnost biti [saslušan] ne osporava to utvrđenje, s obzirom na to se prigovor [A. Bensade Benallala] ne odnosi izravno na pobijanu odluku, nego na njegov sastanak od 4. rujna 2013. sa socijalnim inspektorom [...] (taj sastanak ne temelji se samo na izjavama nego i na objektivnim utvrđenjima koja [A. Bensada Benallal] ne osporava).“

14 A. Bensada Benallal podnio je pred Conseilom d'État (Državni savjet) upravnu kasacijsku žalbu protiv te presude Conseila du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima). Ta žalba sadržava jedan žalbeni razlog kojim A. Bensada Benallal ističe da ga je upravno tijelo, odnosno Office des étrangers (Ured za strance), trebalo saslušati prije donošenja odluke od 26. rujna 2013. On također smatra da je Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima) trebao smatrati da je upravni postupak mogao imati drukčiji ishod da je on bio u mogućnosti bolje iskoristiti svoja sredstva obrane. U prilog tom žalbenom razlogu A. Bensada Benallal navodi povredu ne samo, s jedne strane, općih načela belgijskog prava u odnosu na poštovanje prava na obranu i kontradiktornost i, s druge strane, prava na saslušanje (*audi alteram partem*) nego i članaka 41. i 45. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

15 État belge ističe nedopuštenost navedenog žalbenog razloga jer je prvi put istaknut u kasacijskoj fazi pred sudom koji je uputio zahtjev, a ne odnosi se na povredu odredbe o javnom poretku. Usto, žalitelj nije pojasnio čime je povrijeđen članak 51. Povelje niti je dao bilo koji dokaz koji bi omogućio ocjenu je li upravni postupak mogao drukčije biti okončan da je bio saslušan prije predmetne upravne odluke.

16 État belge u meritumu navodi da pravo na saslušanje iz članka 41. Povelje ne nalaže provođenje rasprave sa zainteresiranom osobom o okolnostima na koje se ona poziva. Naime, dostatno je da je zainteresirana osoba imala mogućnost izložiti svoje stajalište, što je ovdje i bio slučaj, kao što to proizlazi iz presude Conseila du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima).

17 Službenik za saslušanja zadužen za ovaj predmet pri sudu koji je uputio zahtjev u svojem mišljenju od 16. listopada 2014. utvrdio je da se u jedinom tužbenom razlogu istaknutom pred Conseilom du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima) nije navela ni povreda članaka 41. i 51. Povelje, ni povreda općih pravnih načela poštovanja prava na obranu i kontradiktornosti, ni povreda prava na saslušanje (*audi alteram partem*). Uzimajući u tom pogledu u obzir zahtjeve belgijskog postupovnog prava, u mišljenju službenika za saslušanja zaključuje se da A. Bensadi Benallalu nije dopušteno pred sudom koji je uputio zahtjev, koji odlučuje u kasaciji, prvi se put pozivati na povredu tih odredaba i općih pravnih načela, s obzirom na to da se one ne odnose na javni poredak.

18 U podnesku dostavljenom nastavno na to mišljenje A. Bensada Benallal tvrdi da se žalbeni razlog koji se odnosi na povredu temeljnih prava odnosi na javni poredak, s obzirom na to da iz članka 41. Povelje i iz sudske prakse Suda proizlazi da pravo na saslušanje predstavlja primjenu Unijina općeg pravnog načela poštovanja prava na obranu, na čiju se povredu pazi po službenoj dužnosti.

19 Sud koji je uputio zahtjev navodi da žalbeni razlog koji ističe A. Bensada Benallal, a koji se odnosi na povredu prava na saslušanje iz članka 41. Povelje, nije bio istaknut pred Conseilom du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima). Međutim, takav žalbeni razlog prema belgijskom pravu ne može biti dopušten kad se ističe prvi put pred kasacijskim sudom, osim ako se ne odnosi na javni poredak.

20 U tim je okolnostima Conseil d'État (Državni savjet) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Ima li opće načelo prava Europske unije koje štiti pravo na obranu, uključujući pravo osobe da je nacionalno tijelo sasluša prije nego što donese odluku koja može nepovoljno utjecati na interese dotične osobe, kao što je to odluka kojom se ukida njezina dozvola boravka, jednaku važnost u pravnom poretku Europske unije kao i pravila javnog poretka belgijskog prava u belgijskom pravnom sustavu i zahtijeva li načelo ekvivalentnosti da se žalbeni razlog koji se odnosi na povredu prava na obranu kao općeg načela prava Europske unije može istaknuti prvi put pred Conseilom d'État (Državni savjet) u kasacijskom postupku, kao što je to dopušteno u nacionalnom pravu za žalbene razloge koji se tiču javnog poretka?“

O prethodnom pitanju

21 Sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pravo Unije tumačiti na način da se razlog koji se odnosi na povredu prava na saslušanje, kako je zajamčeno u pravu Unije, koji se prvi put ističe pred nacionalnim kasacijskim sudom mora proglasiti dopuštenim u slučaju kad je prema primjenjivom nacionalnom pravu razlog koji se odnosi na povredu unutarnjeg prava koji je prvi put istaknut pred tim istim sudom dopušten samo ako se radi o razlogu javnog poretka.

22 Radi odgovaranja na to pitanje ponajprije valja ustvrditi, kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev, da je činjenično stanje koje je dovelo do spora obuhvaćeno područjem primjene prava Unije, osobito Direktive 2004/38. Naime, ta se direktiva odnosi, među ostalim, na pretpostavke za ostvarivanje prava građana Unije na slobodno kretanje i boravak na državnom području država članica kao i na ograničenja navedenih prava u svrhu zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja. Ta se direktiva primjenjuje na sve građane Unije koji se nalaze ili borave u državi članici čiji nisu državljani.

23 Iako navedena direktiva predviđa određen broj pravila koja države članice moraju poštovati prilikom mogućeg ograničavanja prava boravka građanina Unije, odnosno pravila propisana u člancima 30. i 31., ona ipak ne sadržava odredbe kojima se uređuju upravni i sudski postupci u vezi s odlukom o ukidanju dozvole boravka građaninu Unije.

24 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, u tom pogledu valja podsjetiti da, kada u određenom području u pravu Unije ne postoje pravila, unutarnji pravni poredak svake države članice treba uspostaviti takva pravila na temelju načela procesne autonomije, ali pod uvjetom da ona nisu nepovoljnija od onih koja uređuju slične situacije u unutarnjem pravu (načelo ekvivalentnosti) i da ne čine u praksi nemogućim ili pretjerano otežanim korištenje prava dodijeljenih pravom Unije (načelo djelotvornosti) (presuda od 21. siječnja 2016., Eturas i dr., C-74/14, EU:C:2016:42, t. 32. i navedena sudska praksa).

25 Iz toga slijedi da – kako bi država članica mogla primijeniti načelo procesne autonomije u situacijama koje su uređene pravom Unije – moraju biti ispunjena dva kumulativna uvjeta, odnosno poštovanje načelâ ekvivalentnosti i djelotvornosti.

26 U ovom slučaju, kao što to primjećuje sud koji je uputio zahtjev, kasacijski razlog na koji se poziva A. Bensada Benallal, koji se odnosi na povredu prava na saslušanje od strane nacionalnog tijela koje je donijelo odluku koja na njega negativno utječe, kako je zajamčeno pravom Unije, ne poštuje nacionalna pravila postupovnog prava u vezi s razlozima koji se mogu prvi puta isticati u kasaciji.

27 Kao što to proizlazi iz točke 24. ove presude, pravo Unije u načelu se ne protivi tomu da države članice u skladu s načelom procesne autonomije ograniče ili uvjetuju razloge koji se mogu isticati u kasacijskim postupcima, pod uvjetom da se poštuju načela djelotvornosti i ekvivalentnosti.

28 Kao što je to naglasio nezavisni odvjetnik u točkama 41. i 42. svojeg mišljenja, pitanje koje se postavlja u glavnom postupku nije povezano s načelom djelotvornosti, nego isključivo s načelom ekvivalentnosti.

29 Valja podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, načelo ekvivalentnosti zahtijeva da se nacionalno pravilo o kojem je riječ primjenjuje bez razlikovanja pravnih sredstava koja se temelje na pravima koja pojedinci uživaju u pravu Unije i pravnih sredstava sa sličnim ciljem i uzrokom koja se temelje na povredi unutarnjeg prava (presuda od 27. lipnja 2013., Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, t. 39.). Poštovanje tog načela podrazumijeva jednako postupanje s pravnim sredstvima koja se temelje na povredi nacionalnog prava i onim sličnima, koja se temelje na povredi prava Unije (presuda od 6. listopada 2015., Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, t. 34.).

30 Pretpostavka poštovanja načela ekvivalentnosti zahtijeva, prilikom primjene na situaciju kao što je to ona o kojoj je riječ u glavnom postupku, da – u slučaju kada odredbe unutarnjeg prava o pravilima u području kasacijske žalbe obvezuju sud koji postupa u tom svojstvu da prihvati razlog koji se temelji na povredi nacionalnog prava odnosno da na njega pazi po službenoj dužnosti – ta se ista obveza mora primjenjivati na isti način u odnosu na razlog iste naravi koji se odnosi na povredu prava Unije.

31 Stoga, ako nacionalni sud koji postupa povodom kasacije smatra da se razlog koji se tiče nepoštovanja prava na saslušanje odnosi na razlog unutarnjeg javnog poretka koji se može istaknuti prvi put pred tim sudom u okviru spora koji uređuje unutarnje pravo, tada načelo ekvivalentnosti zahtijeva da se u okviru tog istog spora sličan razlog koji se odnosi na povredu prava Unije također može istaknuti prvi put pred tim istim sudom u fazi kasacije.

32 U ovom slučaju, iz odluke o upućivanju zahtjeva za prethodnu odluku ne proizlazi jasno da pravo na saslušanje predstavlja sâmo po sebi, kako je zajamčeno u belgijskom pravu, opće načelo belgijskog prava koje je stoga dio unutarnjeg javnog poretka te države članice. Ipak, sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu pojašnjava da su pravila javnog poretka ona pravila koja imaju temeljnu važnost u belgijskom pravnom poretku, kao što su to pravila o nadležnosti upravnih tijela, o nadležnosti sudova, o poštovanju prava na obranu ili o drugim temeljnim pravima.

33 U tom pogledu, kako bi se sudu koji je uputio zahtjev omogućilo utvrđenje je li razlog koji se odnosi na povredu prava na saslušanje u pravu Unije iste naravi kao razlog koji se odnosi na povredu takvog prava u belgijskom pravnom poretku, valja podsjetiti, kao što je to Sud presudio u presudi od 9. lipnja 2005., Španjolska/Komisija (C-287/02, EU:C:2005:368, t. 37. i navedena sudska praksa), da poštovanje prava obrane u svakom postupku pokrenutom protiv neke osobe koji može rezultirati aktom koji negativno utječe na prava te osobe predstavlja temeljno načelo prava Unije koje mora biti zajamčeno, pa i onda kada ne postoje nikakva postupovna pravila. To načelo zahtijeva da se adresatima odluka koje znatno utječu na njihove interese omogući da izraze svoje stajalište.

34 Na nadležnom nacionalnom sudu jest ispitivanje je li u predmetu u kojem postupa potvrđena pretpostavka povezana s načelom ekvivalentnosti. Što se tiče predmeta u glavnom postupku, nadležni nacionalni sud dužan je utvrditi ispunjava li pravo na saslušanje, kako je zajamčeno unutarnjim pravom, pretpostavke koje nacionalno pravo postavlja kako bi se smatralo razlogom javnog poretka.

35 Stoga na postavljeno pitanje valja odgovoriti da pravo Unije treba tumačiti na način da se razlog koji se odnosi na povredu prava na saslušanje, kako je zajamčeno u pravu Unije, koji se prvi put ističe pred nacionalnim kasacijskim sudom mora proglasiti dopuštenim u slučaju kad je prema primjenjivom nacionalnom pravu razlog koji se odnosi na povredu unutarnjeg prava koji je prvi put istaknut pred tim istim sudom dopušten samo ako se taj razlog odnosi na javni poredak, pod uvjetom da to pravo na saslušanje, kako je zajamčeno u unutarnjem pravu, ispunjava pretpostavke koje navedeno pravo postavlja kako bi se razlog smatrao razlogom javnog poretka, a što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Troškovi

36 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Pravo Unije treba tumačiti na način da se razlog koji se odnosi na povredu prava na saslušanje, kako je zajamčeno u pravu Unije, koji se prvi put ističe pred nacionalnim kasacijskim sudom mora proglasiti dopuštenim u slučaju kad je prema primjenjivom nacionalnom pravu razlog koji se odnosi na povredu unutarnjeg prava koji je prvi put istaknut pred tim istim sudom dopušten samo ako se taj razlog odnosi na javni poredak, pod uvjetom da to pravo na saslušanje, kako je zajamčeno u unutarnjem pravu, ispunjava pretpostavke koje navedeno pravo postavlja kako bi se razlog smatrao razlogom javnog poretka, a što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Potpisi